

Haldið besta føroyska tíðindablaðið — haldið Sosialin

Sjálvandi gerist eg haldari av Tíðindablaðnum **Sosialinum** og fái blaðið triggjar ferðir um vikuna fyri kr. 120,- / ársft.

Navn: _____

Bústaður: _____

Kannað posthusinum

Ópostað
SOSIALURIN
rindar
postgjaldið

sosialurin

Box 76
3800 Tórshavn

Sjónvarpsandlitið

Fram til ólav søku fara vit á hesum plássinum í hvørjum Sosiali at prenta eitt kent andlit í hesum sjónvarpsglugganum, sum tit skulu gita navnið á.

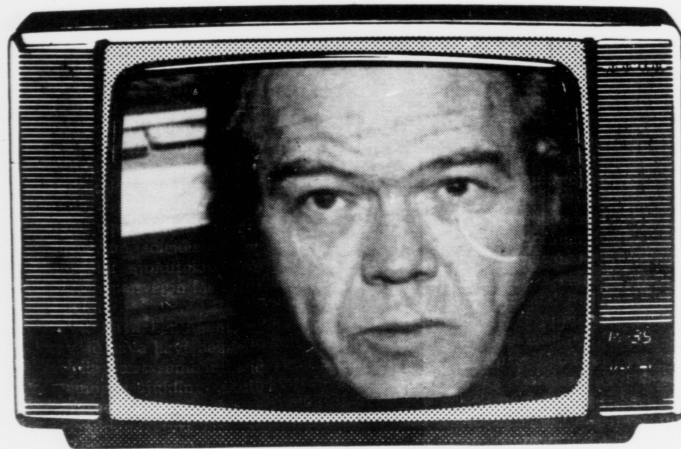
Tit skulu goyma lepan við navninum og senda okkum øll nøvnini umleið eina viku fyri ólav søku. Vit skulu siga nærri frá hesum tá.

Hava tit øll nøvnini, lut taka tit í lutakastinum um eina videomaskinu frá LM-handlinum. Navnið á vinnaranum verður kunngjørt í ólav søkublaðnum.

Nordmende frá LM

Videomaskinan er av merkinum
NORDMENDE.

Nr. 22

Fyrrverandi idnaðarráðgevi. Heldur seg ikki aftur at siga sína hugsan um mong samfelagsmál. Hevur m.a. tikið harðliga til orðanna ímóti vatnorkuútbygging SEV's í Eysturoynni.

Loysn nr. 22

Klippið út og goymið til kappingin er liðug

Frá Landslækninum:

Færri tilburðir við meningitis

— men sammett við eitt nú Danmark er talið í Føroyum ógvuliga høgt sigur Landslæknin í einum tíðindaskrivi. Tað er soljóðandi:

Nú árið er hálvrunnið kunnu vit gera upp talið á tilburðum við meningococcjúku fyri tíðarskeiðið 1.1-30.6 1985. Tilsamans eru fráboðaðir átta tilburðir. Av hesum var 1 í januar, meðan 3 vóru í februar, 1 í mars og 3 í mai.

Talið fyri sama tíðarskeiðið í 1984 var 19, og er æstostatt talan um eia minking av tíðleikanum niður í helvt higartil í ár. Tó er vert at leggja dent á, at talið framvegis er ógvuliga høgt, samanbera vit Føroar við eitt nú Danmark. Høvdu vit sama tíðleika, so skuldi bert havt verið ein ella tveir tilburðir í Føroyum higartil í ár.

Eisini eigur at vera lagt afturat, at telni fyri hetta hálva árið ikki við vissu siga, at meningococcjúkan veruiga er í minking hjá okkum. Tað er ov tíðliga at meta um hetta enn. Vandí kann vera fyri, at fleiri tilburðir fara at taka seg upp komandi mánaðirnar.

Meningococcmeningitis ella blóðeitran elvd av meningococcum er ein sera álvarsum sjúka og krevur skjótt viðgerð.

Uttan viðgerð doyggja umleið 90% av sjúklingunum. Verður sjúkan viðgjørd, er deyðatíðleikin eini 10% ella minni í mun til, hvussu skjótt sjúkan verður staðfest og viðgjørd á rætta hátt.

Higartil í ár hevur ein deyðatilburður verið av meningococcjúku.

Av teimum 156, ið fingi sjúku í tíðarskeiðinum 1980-84, doyðu 84.

Meningococcarnir smitta við dropasmittu frá nasa- og svolgrumi. Tað eru fleiri slog av meningitis, men tað er bert hetta eina slagið, sum er smittandi.

Royndir visaa, at tað er bert heilt sjáldan at bakterian, meningococcus, elvir til meningitis. Vanliga livir bakterian í nasa-ella svolgrumi hjá tí smittaða uttan at hetta ferir við sær sjúku. Tað er ein rætttiliga stórur partur av frískum fólki, ið gongur við meningococcinum, serliga børn. Hugsan kann, at millum 10 og 30% av okkum í Føroyum í lotuni hysa hesum bakterium. Tær halda sær í okkum í vikur ella kanska upp í nógvar mánaðir. Sum nevnt ferir hetta vanliga ikki til sjúku hjá okk-

um. Hvi tað eru nøkur okkara, sum fáa meningitis, tað vita vit ikki.

Sum tað skilst, so er hetta ein bakteria, ið er vanlig okkara millum, og tá er fyrirbyggjandi atgerðir, ið vit í lotuni fylgja her í Føroyum, eru komnar í lag eftir samráð við Statens Seruminstitut og Sundhedsstyrelsen í Keymannahavn, sum vit hava samband við viðvíkjandi tí okta tíðleikanum av meningitis, sum framvegis er í Føroyum.

Av hesum fyrbyggjandi atgerðum er tann, ið hevur nóg stóran týdning, at tey, ið hava havt nært samband við meningitis-sjúklingin í tíðini við sjúkubyrjan, skulu vera serliga ansin við sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis, serliga eitt nú høvduverkur, skjálvtá, fepur, ússaig almenstøða, eitt útbrot við smáum blóðingum í húðini, ið kunnu gerast stórrí, spýggja, svimbul og stirni í nakka og ryggi (fáa ikki hókuna niður á bringuna), og tey skulu, um sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur á lækna við skjótari viðgerð fyri eyga.

Hin atgerðin er fyrbyggjan við heilivági, vanliga rifampicin, sum vit í Føroyum hava nýtt við aliti til fyrbyggjan síðan 1981. Rifampicin verður mettur betur hóskaði sum fyrbyggjandi evni enn penicillin, ið varð nýtt til 1981. Í teimum fómum, har talan er um ein einstakan tilburð av meningococcmeningitis, verður mælt til, at rifampicin verður givið til fólk í næsta umhvørvinum, tað vil í flestu fómum siga til húskið. Rifampicin verður givið í tveir dagar. Tóli fólk ikki rifampicin, ella er annað, ið ger, at tey ikki skulu taka tað, verður annar heilivágur givin. Allir kommunulæknar í Føroyum hava henda heilivág tókana at geva teimum fólki, ið skulu hava hann eftir nærri tilskilaðum reglum.

Tað er av stórsta týdningi, at eisini tey, ið fáa hesa viðgerð, eru ansin ella at ansað verður væl eftir teimum, so at tey við byrjandi sjúkuteknum sum skjótast verða sædd av lækna, tí tað er eingin trygd fyri, at rifampicin í øllum fómum verjir móti sjúkuni.

snýr tað seg um tilburð i barnagarði, vøggustovu ella barnaheimi, skulu øl børnini á barnastovuni og starvsfólkið viðgerast við rifampicin. Harumframt skal húskið hjá tí sjúka viðgerast, men ikki húskini hjá starvsfólkinum ella hinum børnunum.

Snýr tað seg um ein tilburð hjá skúlabarni, skulu øl børnini í flokkinum og lærararnir, ið undirvisa í hesum flokki, viðgerast við rifampicin. Húskið hjá tí sjúka skal eisini hava viðgerð, men ikki húskini hjá hinum børnunum ella lærarunum.

Børn og starvsfólk í dagrøktarstovnum og í flokkum, ið er í profylaktiskari viðgerð, nýtast ikki at halda seg við hús undir viðgerðini, eins og fólk annars, ið fáa profylaktiska viðgerð, vanliga kunnu rokja dagliga arbeiðið sitt.

Av heilsuføðilugum tættum, sum móguliga kunnu hava ein ávisan týdning til tess at minka um vandan fyri meningococcjúku, hevur verið nevnt, at ein eigur at hava góða luftnýggjng (av og á lata vindeyguni upp) í húsnum og hava rúmhitan undir 22 hitastig. Vissa er tó ikki enn fingin fyri, at hetta hevur nakran týdning.

Viðvíkjandi fyrbyggjan skulu vit taka upp aftur, at tað, ið hevur stórsta týdning er, at tey, ið hava havt nært samband við meningitis-sjúklingin í tíðini við sjúkubyrjan, skulu vera serliga ansin við teimum áðurnevndu sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis ella blóðeitran elvd av meningococcum, soleiðis at tey, um sliki sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur á lækna.

Vit hava her nevnt, at tey, ið hava havt beinleiðis ella nært samband við meningitis-sjúkling, skulu vera serliga ansin. Hetta er galdandi fyri eitt nú húski, arbeiðsfelagar, floksfelagar og foreldur at hesum.

Hetta ansnið fyri áðurnevndu sjúkuteknum skal tó eisini vera galdandi fyri okkum onnur í hesi tíð, har vit hava ein so stóran tíðleika av meningitis-sjúkuni í Føroyum.

Enn ber tíværri ikki til at koppseta móti tí slagnum
Framhald á síðu 4